

Gymnázium Ľudovíta Štúra v Trenčíne

Učebné osnovy

Stupeň vzdelania: ISCED 3A

Študijný odbor: 7902 J – gymnázium

Zameranie školského vzdelávacieho programu:

Predmet: dejepis

Úroveň:

Počet hodín:

1. ročník	2. ročník	3. ročník	Spolu
Počet h týždenne	Počet h týždenne	Počet h týždenne	Počet h týždenne
Počet h ročne	Počet h ročne	Počet h ročne	Počet h ročne
2	2	2	6
66	66	66	198

Výchovno-vzdelávacie ciele a vzdelávacie stratégie predmetu

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu štúdijských predmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom:

- poznávať históriu, ktorá nepredstavuje uzavretú minulosť (sumu faktov a letopočtov) so vždy konečnými a jednostrannými interpretáciami
- poznávať históriu, ktorá je výsledkom mnohostranného a protirečivého procesu
- poznávať históriu na základe kritickej analýzy primeraných multiperspektívnych (mnohostranných) školských historických prameňov, ktoré považujeme za základný prostriedok nadobúdania spôsobilosti rozumieť dejinám, preto aj za integrálnu súčasť didaktického systému výučby dejepisu i učebníc dejepisu
- rozvíjať komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, prostredníctvom ktorých žiaci riešia uvedené úlohy a problémy
- rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti
- závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

ZÁKLADNÉ PREDMETOVÉ KOMPETENCIE (SPÔSOBILOSTI)

Žiaci si kladú otázky a:

❖ **použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií**

□ **s historickým časom**

- zaraďovať historické fakty, udalosti, javy, procesy v chronologickej postupnosti
- zaraďovať historické fakty, udalosti, javy, procesy do synchronných celkov
- rozpoznať nerovnomernosť historického vývoja na základe prijatých kritérií
- identifikovať rôzne časové štruktúry historického vývoja

- používať periodické termíny – medzníky ako jeden z prostriedkov orientácie v minulosti

s historickým priestorom

- rozlišovať medzi miestnymi, regionálnymi, národnými, globálnymi historickými javmi a procesmi

- vystihnúť základné vývinové charakteristiky miestnych, regionálnych, národných, globálnych historických javov a procesov a prepojenosť medzi nimi

- chápať vzájomnú prepojenosť a podmienenosť hospodárstva, politiky, sociálnej organizácie a kultúry

- chápať vzťahy medzi individuálnym a sociálnym životom

- chápať úlohu osobností v dejinách

s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi

- vyčleniť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces

- charakterizovať historické udalosti, javy, procesy na základe určujúcich znakov

- určiť príčiny a vymedziť dôsledky historických udalostí, javov a procesov

- vymedziť a popísať charakteristické znaky jednotlivých historických období, civilizácií, kultúr

- objasniť vývinové a typologické zvláštnosti historických období, civilizácií v jednotlivých krajinách, oblastiach a regiónoch

- charakterizovať vzhľadom na historickú podmienenosť ekonomické, sociálne, politické a kultúrne faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj

- určiť vzhľadom na historickú situáciu význam a úlohu jednotlivých oblastí života spoločnosti a človeka, predovšetkým mytológiu, náboženstvo, vedy, umenie, každodenný život

❖ - **aplikujú ich v nových situáciách, v „skúmateľských“ postojoch a pracovných postupoch pri analýze školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňov - stopách po minulosti**

pri vymedzovaní predmetu skúmania

pri analyzovaní štruktúry problému

pri rozlišovaní kľúčových problémov, otázok

pri vyjadrovaní toho, čo už vieme a čo ešte musíme odhaliť

pri myslení v alternatívach

❖ - **pri vyhľadávaní relevantných informácií**

z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických i z textov kombinovaných

- z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok
- z odbornej, populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie

❖ - **pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty**

- pri vyberaní informácií
- pri organizovaní informácií
- pri porovnávaní informácií
- pri rozlišovaní informácií
- pri zaraďovaní informácií
- pri kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií

❖ - **pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu**

- pri zoradení výsledkov
- pri rozpoznaní podstatného od nepodstatného
- pri určovaní podstatného, kľúčového
- pri integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca
- pri vyhodnocovaní správnosti postupu
- pri tvorbe súboru vlastných prác (portfólio)

Uvedený komplex študijných (predmetových) kompetencií (spôsobilostí) sa spresňuje, konkretizuje v učebných požiadavkách v jednotlivých tematických celkoch učebného obsahu v podobe systematizovaného výkonového štandardu.

Obsah a rozsah predmetu:

Ročník	Tematický celok Obsahový štandard	Prierezová téma	Výkonový štandard	Počet hodín
Prvý	Z regiónu minulosti <i>Od blízkeho k vzdialenému</i> <i>Človek v premenách priestoru</i> <i>a času</i> <i>Človek a komunikácia</i> <i>Pamiatky UNESCO na</i> <i>Slovensku</i> Čas a priestor - pamäť, tradícia, kultúra, dedičstvo (UNESCO), chronológia, synchronná, asynchronná periodizácia	MULV MEDV OASR OŽAZ	Žiaci: - porovnajú metódy historiografie s metódami exaktných vied, - si uvedomia hranice objektivity historika, - rozoznajú rôzne druhy prameňov, - zostavia chronologickú a synchronnú tabuľku v kontexte svojho regiónu, - špecifikujú postupne súbor adekvátnych otázok k školskému histor. prameňu	6
	Historikova dielňa 1. <i>Periodizácia dejín</i> <i>z rôznych hľadísk</i> 2. <i>Historické pramene ako</i> <i>východisko poznávania</i> <i>minulosti</i> 3. <i>Historici - tvorcovia dejín</i> <i>alebo mýtov?</i> 4. <i>Pomocné vedy historické</i> Osobitosť historikovo bádania – metódy práce historika, historické pramene a ich klasifikácia	ENVV OŽAZ T PPZ MULV MEDV	Žiaci: - porovnajú metódy historiografie s metódami exaktných vied, - si uvedomia hranice objektivity historika, - rozoznajú rôzne druhy prameňov, - zostavia chronologickú a synchronnú tabuľku v kontexte svojho regiónu, - špecifikujú postupne súbor adekvátnych otázok k školskému histor. prameňu	6
	Fenomény antického sveta 1. <i>Staroveké Grécko -</i> <i>periodizácia</i> 2. <i>Odkaz antiky- aténska</i> <i>demokracia</i> 3. <i>Porovnanie antickej</i> <i>demokracie a modernou</i> <i>demokraciou</i>	MULV MEDV OŽAZ	Žiaci: - uvedú znaky priamej demokracie, analyzujú oslavnú reč Perikla nad hrobmi padlých, - porovnajú antickú demokraciu s modernou demokraciou,	5

	<p>4. <i>Helenistické Grécko</i> 5. <i>Grécka kultúra</i></p> <p>6. <i>Staroveký Rím - periodizácia</i> 7. <i>Rímska republika</i> 8. <i>Rímske cisárstvo</i> 9. <i>Rímska vzdelanosť a kultúra</i> 10. <i>Kresťanstvo</i> 11. <i>Opakovanie, videofilm</i></p>		<p>- špecifikujú podmienky vzniku kresťanstva v období rímskeho cisárstva,</p> <p>- zhodnotia význam kalokagatie pre súčasnosť,</p> <p>- porovnajú politický systém aténskej demokracie a rímskej republiky,</p> <p>- zovšeobecnia civilizačný odkaz antiky pre súčasnosť</p>	7
	<p>Fenomény stredovekého sveta</p> <p>1. <i>Úvod do stredoveku</i> 2. <i>Stredoveký človek, štruktúra spoločnosti</i> 3. <i>Feudalizmus- vytváranie lénnych vzťahov (FR)</i> 4. <i>Premený stredovekého štátu (BR)</i> 5. <i>Napätie medzi svetskou a cirkevnou mocou</i></p> <p>6. <i>Kresťanstvo a islam</i> 7. <i>Križiacke výpravy</i> 8. <i>Kultúra stredoveku</i> 9. <i>Mestá východného Slovenska v stredoveku</i> 10. <i>Opakovanie, videofilm</i></p> <p>Feudalizmus - feudum, monarchia, stavy, svetská vs. cirkevná moc Stredoveký človek – hrad, mesto, dedina, kláštor. Kultúra stredoveku – kresťanstvo a islam, vzdelanosť, kultúra európskeho západu a</p>	OASR ENVV MULV	<p>Žiaci:</p> <p>- identifikujú sociálnu štruktúru spoločnosti v období raného a vrcholného stredoveku,</p> <p>- charakterizujú premeny stredovekého štátu,</p> <p>- nakreslia graf lénnych vzťahov,</p> <p>- rozlíšia pojmy vazal, poddaný,</p> <p>- uvedú príčiny napätia medzi svetskou a cirkevnou mocou,</p> <p>- odhalia vzťahy medzi mestom a dedinou,</p> <p>- vymenujú špecifické znaky kráľovského mesta a vysvetlia pojem privilégium</p> <p>uvedú dôsledky Veľkej schizmy,</p> <p>- vystihnú spoločné a rozdielne znaky kresťanstva a islamu,</p> <p>- vysvetlia pojem reconquista,</p> <p>- porovnajú postavenie panovníka v západnej Európy a v Byz. ríši</p>	6 6

	<p>východu</p> <p>Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Najstaršie národy v karpatskej kotline, príchod Slovanov 2. Život našich predkov 3. Slovansko- avarské spolužitie, Samova ríša 4. Veľká Morava - jej vznik 5. Veľká Morava za Svätopluka 6. Pôsobenie Konštantína a Metoda na Veľkej Morave 7. Opakovanie <p>Veľká Morava – kontinuita osídlenia, kmeňové zväzy, Kelti a Slovania, Slovania v strednej Európe, slovansko-avarské spolužitie, Pribinovo kniežatstvo, Veľká Morava za Rastislava a za Svätopluka, byzantská misia, hradisko</p>	<p>TPPZ MULV OASR MEDV</p>	<p>Žiaci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opíšu etnogenézu Slovákov na základe historických prameňov, - vymenujú najstaršie národy v Karpatskej kotline, - vymedzia pravlasť Slovanov, rozoznajú migračné prúdy Slovanov, - charakterizujú slovansko-avarské spolužitie, - vyberú z Fredegarovej kroniky informácie o Samovi a jeho ríši, - opíšu život na slovanskom hradisku, - vysvetlia okolnosti vzniku V. Moravy, - odhalia príčiny a dôsledky napätia medzi Mojmirom a Pribinom, Rastislavom a Svätoplukom, - charakterizujú vzťahy medzi Veľkou Moravou a Franskou ríšou., - opíšu pôsobenie Konštantína, Metoda a Gorazda na Veľkej Morave 	<p>4</p> <p>4</p>
	<p>Uhorské kráľovstvo</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Formovanie Uhorského kráľovstva 2. Slovensko za vlády posledných Arpádovcov 3. Stredoveká spoločnosť - vznik miest 4. Kultúra a umenie v 11.- 13. Storočí 	<p>MULV OASR OŽAZ</p>	<p>Žiaci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opíšu proces formovania Uhorského kráľovstva, - poznajú postupný proces začleňovania územia Slovenska do Uhorského kráľovstva, - analyzujú Ponaučenia kráľa Štefana synovi Imrichovi, - uvedú výhody a nevýhody 	<p>6</p>

	<p>5. Slovensko za vlády Anjouovcov- vzťah Uhorska k poľskému kráľovstvu 6. Vláda Žigmunda Luxemburského</p> <p>7. Husitské hnutie a bratrci na Slovensku 8. Uhorsko za vlády Mateja Korvína 9. Hospodársky, sociálny a kultúrny rozvoj v 14.-15. storočí 10. Opakovanie, videofilm</p>		<p>mnohonárodnostného uhorského štátu, - zhodnotia význam Zlatej buly na základe analýzy jej jednotlivých článkov, - analyzujú Privilégium pro Slavis ako dôkaz formovania slovenskej etnickej identity, - uvedú dôsledky tatárskeho vpádu do Uhorska, - analyzujú mestské privilégia na príkladoch stredovekých miest, - rozlíšia pojmy poddaný a nevoľník, - vysvetlia okolnosti vzniku nevoľníctva v Uhorsku, - zostavia plán trasy po slovenskej gotickej cesty a obrazový materiál</p>	6
	<p>Fenomény novovekého sveta 1. Nové myslenie - humanizmus a renesancia 2. Reformácia 3. Protireformácia 4. Náboženské vojny 5. Premeny novovekého štátu - absolutizmus alebo parlamentarizmus 6. Barok 7. Osvietenstvo 8. Americká revolúcia 9. Vláda z vôle občana - francúzska revolúcia 10. Revolúcia bez mantinelov -</p>	OASR MEDV ENVV	<p>Žiaci: - vysvetlia pojem kníhtlač, - zhodnotia význam kníhtlače pre človeka raného novoveku a človeka súčasnosti, - uvedú pozitíva a negatíva slobodného šírenia myšlienok, - porovnajú možnosti slobody prejavu v stredoveku a novoveku, - vysvetlia pojmy humanizmus a renesancia, - sa zoznámia na základe analýzy prameňov s osobnosťami renesancie a humanizmu,</p>	5

	<p><i>jakobínsky teror</i> Novoveké myslenie a kultúra – kníhtlač, humanizmus, renesancia, reformácia a protireformácia, osvietenstvo Novoveký človek – mešťan, podnikateľ Premeny novovekého štátu - absolutizmus a parlamentarizmus, revolúcie Vláda z vôle občana - Francúzska revolúcia - revolúcia bez mantinelov, francúzska republika, jakobínsky teror, deklarácia nezávislosti USA</p>		<ul style="list-style-type: none"> - vytvoria mentálnu mapu pojmov, ktoré súvisia so stredovekým a novovekým myslením, - analyzujú pramene o reformácii a vysvetlia jej príčiny, - ukážu na mape smery šíreniareformácie v Európe, - vysvetlia hlavné dôsledky reformačného procesu, - vysvetlia rozhodnutia Tridentského koncilu v kontexte reakcie katolíckej cirkvi na reformáciu, - charakterizujú na základe písomných prameňov činnosť jezuitov analyzujú Habeas corpus act a Bill of rights., - aplikujú svoje poznatky o ľudských právach analýzou Deklarácie nezávislosti USA, - identifikujú vzťah medzi Deklaráciou práv človeka a občana a Deklaráciou nezávislosti USA, - definujú základné pojmy francúzskej revolúcie: národné zhromaždenie, republika, jakobínsky teror, - na základe analýzy Deklarácie práv človeka a občana a Zákona o podozrivých, posúdia klady a zápory revolúcie 	5
Druhý	<p>Habsburská monarchia v novoveku 1. Koniec stredovekého</p>	TPPZ	<p>Žiaci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvedú politické, hospodárske a sociálne zmeny po nástupe 	5

	<p><i>Uhorska, nástup Habsburgovcov na trón</i> 2. Reformácia a protireformácia v Uhorsku 3. Protihabsburské povstania 4. Turci v Uhorsku 5. Život slovenského roľníka v čase tureckej expanzie 6. Človek osvietenstva - osvietenský absolutizmus 7. Reformy Márie Terézie 8. Reformy Jozefa II. 9. Habsburgovci v európskej Politike Koniec stredovekého Uhorska - Moháč, Habsburgovci, stavovský odboj (František II. Rákoci) Turci v Uhorsku - reformácia, protireformácia, satumársky mier, rozdelenie Uhorska, Slovensko na hranici Osmanskej ríše Človek osvietenstva – Osvietenský absolutizmus, jezuitský a tereziánsky školský systém, koniec nevoľníctva, náboženská tolerancia Habsburgovci v európskej politike - súperenie o hegemoniu s Francúzskom, vznik prusko – rakúskeho</p>	<p>OŽAZ MEDV OASR</p>	<p>Habsburgovcov na uhorský trón, - identifikujú dôležité medzníky vojen s Turkami, - zakreslia do obrysovej mapy nové územné členenie Uhorska, - uvedú dôsledky tureckej prítomnosti v Uhorsku, - na jednom príklade uvedú príčiny a dôsledky protihabsburských povstání, - porovnajú proces reformácie protireformácie v Uhorsku s kontextom Európy, - analýzou Satumarského mieru zhodnotia jeho význam pre uhorskú šľachtu a Habsburgovcov, - porovnajú osvietenský absolutizmus a absolutizmus, - uvedú najvýznamnejšie reformy Márie Terézie a Jozefa II., - zhodnotia význam povinnej školskej dochádzky, - zhodnotia život roľníka po zrušení nevoľníctva v Uhorsku, - uvedú príčiny súperenia Habsburgovcov o hegemoniu v Európe</p>	<p style="text-align: center;">6</p> <p style="text-align: center;">a</p>
	<p>Zrod modernej doby a nacionalizmus 1. Francúzska revolúcia a Európa 2. Napoleonove výboje</p>	<p>OŽAZ MULV OASR</p>	<p>Žiaci: - opíšu okolnosti vzniku 1. Francúzskeho cisárstva, - analyzujú Code Civil, - zhodnotia vnútornú politiku</p>	

	<p>3. <i>Napoleonove výboje a Slovensko</i> 4. <i>Viedenský kongres, obdobie reštaurácie</i> 5. <i>Konzervativizmus kontra liberalizmus</i> 6. <i>Politika medzinárodnej rovnováhy síl</i> 7. <i>Anglická priemyselná revolúcia</i> 8. <i>Anglická priemyselná revolúcia</i> 9. <i>Revolúcie v rokoch 1848/ 1849</i> 10. <i>Revolúcie v rokoch 1848/ 1849</i></p> <p>11. <i>Mocenský vzostup Británie</i> 12. <i>Mocenský rast Francúzska</i> 13. <i>Vznik Talianska</i> 14. <i>Vznik Nemecka</i></p> <p>Stabilita versus zmena - cisárstvo, Napoleonove výboje, reštaurácia, Svätá aliancia jar národov. Premeny spoločnosti- podoby priemyselných revolúcií, kapitalizmus a nové mocnosti, konzervativizmus, liberalizmus, socializmus, kapitalista, robotník, vedec, ženská otázka, život – mesto, vidiek Národný štát- nacionalizmus, vznik Nemecka a Talianska</p>	<p>ENVV</p>	<p>Napoleona Bonaparte, - zostavia poradie najdôležitejších výbojov Napoleona na časovej priamke, - najdôležitejšie zahraničnopolitické aktivity Napoleona, - posúdia (pochopia) kontroverznosť osobnosti Napoleona, - objasnia význam Viedenského kongresu, - vysvetlia úlohu Svätej aliancie, - charakterizujú význam priemyselnej revolúcie, technické inovácie, industrializáciu, urbanizáciu, - pochopia nástup industriálnej spoločnosti ako i následnú premenu agrárnej spoločnosti, - určia (vyhľadajú) výrobné odvetvia, ktoré sa vďaka priemyselnej revolúcii radikálne zmenili, - definujú zásadnú premenu európskej spoločnosti v 19. storočí, - zdôvodnia, prečo je 19. storočie storočím tzv. ideológií, - opíšu zmeny v živote moderného človeka, - zhodnotia život kapitalistu (podnikateľa), robotníka, žien, detí v 19. st., - porovnajú spôsob života v meste a na dedine v 19. st. s predchádzajúcimi obdobiami,</p>	<p>6</p> <p>6</p> <p>6</p>
--	--	-------------	--	----------------------------

			- pochopia historický význam vzniku Národných štátov	
	<p>Moderný slovenský národ 1. <i>Národné povedomie Slovákov koncom 18. storočia</i> 2. <i>Predpoklady</i> 3. <i>Modernizácia Uhorska v rokoch 1780 - 1848</i> 4. <i>Prvá fáza národného obrodenia - bernolákovci</i> 5. <i>Idea slovanskej vzájomnosti</i> 6. <i>Rozvoj slovenského Divadelníctva</i> 7. <i>Štúrovci</i> Moderné politické prúdy, človek moderného veku - spisovný jazyk, maďarské národné hnutie, učenecká fáza národného hnutia (Bernolák, Palkovič) Tri generácie národne uvedomelých vzdelancov - všeslovenská vzájomnosť (Kollár, Šafárik), politické programy (Štúr), od kultúrnych k politickým požiadavkám Slováci v revolúcii 1848/49 - Slováci medzi Viedňou a Budapešťou</p>	<p>MULV OASR ENNV</p> <p>TPPZ</p>	<p>Žiaci: - objasnia proces formovania moderného slovenského národa, - identifikujú jednotlivé etapy formovania moderného slovenského národa, - charakterizujú znaky slovenského národného hnutia, - analyzujú historickú úlohu troch generácií slovenských národne uvedomelých dejateľov, - identifikujú spoločné a rozdielne spôsoby, ale i výsledky v činnosti slovenských vzdelancov, - uvedú dôvody nevyhnutnosti kodifikácie spisovného jazyka, - vysvetlia na konkrétnych udalostiach posun od jazykovo kultúrnych ku politickým aktivitám, - charakterizujú maďarské národné hnutie (L.Kossuth), - zhodnotia Štúrov politický program, - opíšu historickú úlohu revolučného roku 1848 v Rakúskej monarchii, - identifikujú spoločné znaky revolúcií 1848/49 v Európe, - zhodnotia revolučné roky 1848/49 a boj Slovákov za národné práva, - analyzujú 1. politický program Slovákov - Žiadosti</p>	<p>3</p> <p>4</p>

			<p>národa slovenského, - zhodnotia výsledky revolučných rokov 1848/49 z pohľadu jednotlivých spoločenských (sociálnych) vrstiev žijúcich v Rakúskej monarchii.</p>	
	<p>Európska expanzia 1. <i>Objavné plavby a ich dôsledky</i> 2. <i>Objavné plavby na časovej priamke</i> 3. <i>Prvé rozdelenie koloniálnych sfér</i> 4. <i>Dobýjanie Ameriky - indiánska otázka</i> 5. <i>Británia - koloniálne impérium</i></p> <p>Objavitelia, dobyvatelia- hľadanie cesty do Indie, cesta okolo sveta, koloniálne ríše, kolonizátor, zámorský obchod, Kolónie, impérium Objavitelia a objavení- europeizácia, delenie sveta, stret kultúr, rasizmus</p>	<p>OŽAZ MULV ENVV MEDV OASR</p>	<p>Žiaci: - opíšu predpoklady a príčiny rozmachu zemepisných objavov v 15. storočí, - zostavia chronologickú tabuľku objavných plavieb, - identifikujú trasy putovania, najvýznamnejších moreplavcov, - zhodnotia pozitívne a negatívne stránky výsledkov zámorských objavov, - pochopia okolnosti vzniku koloniálnych ríši, - charakterizujú význam kolónií, - posúdia (porovnajú) vzťah objaviteľov (dobyvateľov) s objavenými, - rozpoznajú (objasnia) na vybraných príkladoch vzťah kolonizátorov a kolonizovaných, - oboznámia sa s konkrétnymi prejavmi netolerantnosti a odporu v kontexte koloniálnej expanzie, - uvedú kľúčové európske mocnosti a osobnosti, ktoré sa zaslúžili o zámorské objavy, - identifikujú pomocou mapy objavené a dobývané územia,</p>	<p>5</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - pochopia nevyhnutnosť tolerantného rešpektovania iných kultúr, iných národov, iného spôsobu správania sa, - vysvetlia okolnosti vzniku svetového trhu a svetového obchodu, - vysvetlia na konkrétnych príkladoch zmenu životného štýlu pod vplyvom európskej expanzie, - opíšu rozdelenie kolónií európskych veľmocí na začiatku novoveku - porovnajú rozdelenie kolónií európskymi veľmocami na konci 19. storočia a na začiatku 20. storočia, - zdôvodnia záujem o nové územné prerozdelenie sveta v závere 19. a na začiatku 20. storočia. 	
	<p>Od koncertu veľmocí k 1. svetovej vojne 1. Výsledky modernizácie - svet na prelome storočí 2. Nemecká zahraničná politika - prejavy imperializmu 3. Mocenské ambície Ruska 4. Vznik národných štátov na Balkáne 5. Rast medzinárodného napätia vo svete 6. Balkánske vojny 1912 - 1913 7. Na ceste k 1. svetovej vojne</p>	ENVV OASR TPPZ MULV	Žiaci: <ul style="list-style-type: none"> - pochopia príčiny zlyhania európskej rovnováhy určenej Viedenským kongresom, - opíšu znaky monopolistického kapitalizmu (imperializmu) ako produktu modernej doby záveru 19. storočia , - zhodnotia pomocou kľúčových udalostí (medzníkov) situáciu veľmocenskej politiky v 2. polovici 19. storočia (Anglicko, Francúzsko, Turecko, Rusko, Rakúsko, USA, Japonsko), - vysvetlia okolnosti vzniku 	7

	<p>Zápas o veľmocenské postavenie- európska rovnováha, imperializmus, regionálne konflikty, Trojspolok, Dohoda</p>		<p>veľmocenských blokov v závere 19. storočia, - porovnajú ciele Trojspolku a Dohody, - zhodnotia zásadné regionálne konflikty záveru 19. storočia a na začiatku 20. storočia, ktoré urýchlili vznik 1. svetovej vojny, - identifikujú vplyv nerovnomerného vývoja jednotlivých štátov na aktuálnu medzinárodnú situáciu , - analyzujú príčiny napätia a konfliktov medzi štátmi na začiatku 20. storočia.</p>	<p>5</p>
	<p>Slováci v Rakúsko-Uhorsku 1. Slovensko za Bachovho absolutizmu 2. Pád absolutizmu a národná aktivita Slovákov 3. Memorandum slovenského národa 4. Matica slovenská a slovenské gymnázia 5. Rakúsko-maďarské Vyrovnanie 6. Slovenské politické aktivity v čase dualizmu 7. Industrializácia Slovenska 8. Demografický a sociálny vývoj v druhej polovici 19. storočia a na začiatku 20. storočia 9. Vyst'ahovalectvo v našej</p>	<p>MULV OASR OŽAZ ENNV</p>	<p>Žiaci: - opíšu cestu Habsburskej monarchie k dualizmu , - zhodnotia spôsob fungovania monarchie po vzniku Rakúsko-Uhorska, - uvedú spoločné a rozdielne mocenské inštitúcie v monarchii, - vysvetlia postavenie Slovenska a Slovákov v monarchii, - zhodnotia politické aktivity Slovákov v 2. polovici 19. storočia, - analyzujú Memorandum národa slovenského a porovnajú ho so Žiadosťami národa slovenského, - uvedú význam založenia Matice slovenskej, - identifikujú Starú a Novú</p>	<p>5</p> <p>5</p>

	<p>rodine, v našej dedine/meste</p> <p>10. Vyst'ahovalectvo v našej rodine, v našej dedine/meste</p> <p>11. Vyst'ahovalectvo v našej rodine, v našej dedine/meste</p> <p>12. Slovenska politika v podmienkach ma'arizácie</p> <p>13. Andrej Hlinka a černovská tragédia</p> <p>14. Veda, kultúra a umenie v druhej polovici 19. storočia a na začiatku 20. storočia</p> <p>Mnohonárodná monarchia – dualizmus, ma'arizácia, modernizácia, slovenská otázka, politické strany, industrializácia Uhorska</p> <p>Politické aktivity Slovákov</p> <p>Premeny Slovenska - vyst'ahovalectvo, mesto, dedina</p>		<p>školu v prostredí slovenských národne uvedomelých vzdelancov,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozoznajú okolnosti a ciele prvých politických strán na Slovensku (v slovenskej spoločnosti), - osvoja si poznatky o významných osobnostiach slovenského politického, kultúrneho, hospodárskeho života v 2. polovici 19. storočia, - charakterizujú rozdielnosť národnostných pomerov v Rakúskej a Uhorskej časti monarchie, - analyzujú príčiny a dôsledky černovskej tragédie, - charakterizujú modernizáciu monarchie v 2. polovici 19. storočia, - opíšu priebeh a výsledky industrializácie Uhorska v 2. polovici 19. storočia, - porovnajú spôsob života v meste a na dedine v monarchii koncom 19. a na začiatku 20. storočia s predchádzajúcimi historickými obdobiami, - objasnia príčiny vyst'ahovalectva, - charakterizujú význam Slovákov v USA, - oboznámia sa s osobnosťami amerických Slovákov 	3
Tretí	<p>Prvá svetová vojna</p> <p>1. Úvodná hodina</p> <p>2. Prvá svetová vojna - príčiny, zámienka</p> <p>3. Prvá svetová vojna -</p>	<p>MEDV</p> <p>OŽAZ</p> <p>OASR</p>	<p>Žiaci</p> <ul style="list-style-type: none"> -zovšeobecnia príčiny prvej svetovej vojny -rozoznajú kľúčové medzníky priebehu vojny 	4

	<p>priebeh 4. Prvá svetová vojna v literatúre a vo filme 5. Rusko v revolúcii 6. Mierové usporiadanie sveta 7. Dôsledky vojny a nástupnícke štáty 8. Opakovanie zákopová vojna život v zákopoch život v zázemí veda ako zbraň versailleský systém dôsledky vojny nová mapa Európy</p>	<p>MULV</p>	<p>-rekonštruujú život vojakov v zákopoch -rekonštruujú život v zázemí -analyzujú plagát ako súčasť vojnovnej propagandy -zdôvodnia používanie nových zbraní vo vojne v období industriálnej spoločnosti -zostavia sprievodcu po cintorínoch, pomníkoch či pamätníkoch v mieste svojho bydliska - zhodnotia dôsledky vojny -identifikujú geopolitické zmeny po prvej svetovej vojne -zostavia mentálnu mapu nástupníckych štátov</p>	<p>4</p>
	<p>Slováci a vznik ČSR 1. Prvá svetová vojna v regionálnych dejinách 2. Plány krajanov v zahraničí 3. Domáci a zahraničný odboj 4. Osobnosti prvej republiky (Štefánik, Masaryk, Osuský, Beneš,) 5. M. R. Štefánik 6. Vznik ČSR 7. Vznik ČSR 8. Opakovanie</p>	<p>TPPZ OASR OŽAZ MULV</p>	<p>Žiaci -simulujú vylepšovanie mieru po prvej svetovej vojne -vystihnú situáciu na Slovensku v priebehu vojny -zdôvodnia prítomnosť vojenských operácií na území Slovenska -vymedzia medziny domáceho a zahraničného odboja -analyzujú politické dokumenty: Cleverlandská dohoda, Pittsburgská dohoda, Martinská deklarácia -zaujmú postoj k významu vzniku ČSR (28. X.1918)</p>	<p>4 4</p>

	<p>Na cestek druhej svetovej vojne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Moderný totalitný systém - sovietske Rusko 2. Iný totalitný systém - fašizmus v Taliansku 3. Nemecký nacizmus 4. Rast napätia v Európe v 30. rokoch 5. Premeny medzivojnového obdobia - zač. novej epochy 6. Prvé ohniská druhej svetovej vojny 7. Víťazný nástup fašizmu (do r. 1941) 8. Obrat vo vojne po r. 1941 9. Život v okupovanej Európe 10. Záverečná fáza vojny 11. Cena za vojnu 12. Opakovanie <p>podoby totality a demokracie</p> <p>bolševický prevrat komunizmus moderná demokracia (Veľká Británia, USA) fašizmus a nemecký národný socializmus</p> <p>druhá svetová vojna</p> <p>Európa pod nemeckou hegemoniou plán Barbarossa japonská expanzia protifašistická koalícia</p>	<p>OŽAZ OASR MULV</p>	<p>Žiaci</p> <ul style="list-style-type: none"> -rozlíšia znaky totalitného politického systému v Rusku a ZSSR (1917-1953) -špecifikujú znaky totalitných politických systémov v Taliansku a Nemecku -odhalia na konkrétnych príkladoch cieľe propagandy totalitných režimov -vymedzia znaky demokratických politických systémov v medzivojnovom období -zhodnotia úroveň ľudských a občianskych práv v tomto období -identifikujú príčiny vzniku II. svetovej vojny -rozčlenia jednotlivé etapy priebehu druhej II. svetovej vojny -zdokumentujú holokaust na konkrétnom príbehu -rekonštruujú podobu protifašistického odboja na konkrétnom príbehu -identifikujú cieľe a prostriedky vojnovnej propagandy bojujúcich strán na konkrétnych príkladoch -dokážu vplyv vedy a techniky na priebeh totálnej vojny -špecifikujú dôsledky II. svetovej vojny 	<p>6</p> <p>6</p>
--	---	-------------------------------	--	-------------------

	<p>odboj život v čase vojny holokaust, šoa, Osvienčim dôsledky vojny etnické čistky</p>			
	<p>Konflikt ideológií 1. <i>Studená vojna</i> 2. <i>Formovanie sovietskeho bloku</i> 3. <i>Mocenské zmeny v ZSSR po r. 1953</i> 4. <i>Kríza v satelitoch v 50.-60. rokoch</i> 5. <i>Pokusy o reformu a stagnácia v sovietskom bloku</i> 6. <i>USA v 50.-70. rokoch</i> 7. <i>Rozpad koloniálnej sústavy</i> 8. <i>Opakovanie studená vojna</i> rozdelenie sveta od výstavby k pádu berlínskeho múru krízy v sovietskom bloku maďarská revolúcia karibská kríza Solidarita perestrojka, glasnosť Blízky východ - Ázia rok Afriky</p>	<p>OASR OŽAZ MULV</p>	<p>Žiaci -identifikujú príčiny vzniku bipolárneho sveta -zdokumentujú podstatné príklady krízových javov rozdeleného sveta (1956-1989) -zdôvodnia vplyv perestrojky a glasnosti na vnútropolitický vývoj štátov východného bloku -zaujímajú postoj v problémovej diskusii: izraelsko-arabské spoložitie -zhodnotia proces dekolonizácie v 2. polovici 20. storočia -zdôvodnia príčiny pádu železnej opony</p>	<p>4</p> <p>4</p>
	<p>Premeny Československa 1. <i>Slovensko vstupuje do Československa, politický vývoj v 20. rokoch</i></p>	<p>OASR MULV MEDV</p>	<p>Žiaci -identifikujú podstatné príklady doformovania slovenského moderného národa</p>	<p>6</p>

	<p>slovenské politické prúdy slovenská kultúra</p> <p>Slovenská republika (1939 - 1945) autoritatívny režim židovský kódex protifašistický odboj - SNP Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny každodennosť</p> <p>Slovensko v komunistickom Československu od ľudovej demokracie ku komunistickej totalite odsun Nemcov maďarská otázka februárový prevrat podoby totality a jej obeť odpor proti totalite pražská jar normalizácia podoby socialistickej každodennosti</p>		<p>-zdokumentujú na konkrétnych príbehoch každodenný život v Slovenskej republike</p> <p>-vytvoria projekt: Slovenská republika (1939-1945) očami pamätníkov</p> <p>-rozpoznajú medzníky vnútropolitického vývoja ČSR v rokoch 1945-1948</p> <p>-zdokumentujú prípravu komunistov na prevzatie a uskutočnenie moci v roku 1948</p> <p>-vymedzia príčiny a dôsledky začlenenia ČSR do sovietskeho bloku</p> <p>-identifikujú na konkrétnych príkladoch formy odporu proti komunistickej totalite</p> <p>-vymedzia príčiny a dôsledky reformného procesu v roku 1968</p> <p>-zaujímú postoj v problémovej diskusii: socializmus s ľudskou tvárou?</p> <p>-vysvetlia dôsledky obdobia tzv. normalizácie</p> <p>-zdokumentujú na konkrétnych príbehoch rôzne podoby každodenného života v komunistickej totalite (1948-1989)</p>	
	<p>Integrácia Európy 1. Čas 20. storočia 2. Systém medzinárodnej Spolupráce 3.. Politické premeny- vznik EU</p>	<p>OASR OŽAZ MULV</p>	<p>Žiaci</p> <p>-vysvetlia mocenské a politické dôvody euroatlantickej hospodárskej a vojenskej spolupráce</p> <p>e-rozpoznajú kľúčové</p>	<p>6</p>

	<p>4. Štruktúra EU 5. Opakovanie pád železnej opony globalizácia Európska únia</p>		<p>medzníky procesu európskej integrácie (od idey k realizácii) -identifikujú podstatné problémy procesu európskej integrácie -rozpoznajú kultúrne európske hodnoty -zaujímajú postoj k inakosti spoločnej Európy -posúdia dôležitosť zachovania národných hodnôt a tradícií v kontexte európskej integrácie -zdokumentujú krízové javy v Európe i vo svete po roku 1989</p>	
	<p>Vznik Slovenskej republiky (1993) 1. Prvý dotyk so slobodou - nežná revolúcia 2. Slovenská otázka na scéne - samostatná SR 3. V samostatnom štáte do spoločnej Európy 4. Slovensko - súčasť európskych štruktúr 5. Politický systém SR, Ústava SR 6. Opakovanie nežná revolúcia rozdelenie Československa vznik Slovenskej republiky Slovenská republika a EU krízové javy (Balkán) globalizácia globálna dedina terorizmus</p>	<p>OASR MEDV OŽAZ ENVV</p>	<p>Žiaci -vymedzia príčiny a dôsledky zrútenia komunistického režimu v Československu -identifikujú príčiny a dôsledky rozdelenia Československa -diskutujú o význame vzniku Slovenskej republiky v roku 1993 -rozpoznajú kľúčové medzníky vývoja Slovenskej republiky po roku 1993 -špecifikujú globálne problémy súčasného sveta -zdokumentujú na konkrétnych príkladoch klady a zápory globalizačných tendencií čítajú kriticky jednotlivé médiá -rozlišujú primárne a</p>	<p>6</p>

	ekológia informačná explózia mediálny svet		sekundárne pramene -uvedomujú si, že záznam o minulosti možno interpretovať rôznym spôsobom -vcítia sa do situácie ľudí, ktorí boli zainteresovaní na historických udalostiach -verbalizujú neverbálne (obrazové) pramene ako zdroj historických informácií -analyzujú grafické pramene (mapa, graf, diagram, tabuľka) -analyzujú film ako školský historický prameň	
--	--	--	---	--

Metódy a formy vyučovania: heuristická, výkladovo-produktívna, reproduktívna, ilustratívna metóda, projektové vyučovanie, skupinová práca, samostatná práca, ...

Hodnotenie a klasifikácia predmetu: Hodnotiť a klasifikovať sa bude podľa Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl čl.8

Učebné zdroje: Dejepis pre 1. ročník gymnázií
Dejepis pre 2. ročník gymnázií (svetové, národné dejiny)
Dejepis pre 3 ročník gymnázií (svetové a národné dejiny)
Kamenický, M. a kol. : Lexikón svetových dejín
Škvarna, D. a kol.: Lexikón slovenských dejín
Kronika ľudstva a iná odborná literatúra
historické mapy a atlasy
odborné časopisy (Historická revue), denná a periodická tlač,IKT

